

CHIHARU SHIOTA

Handledning och
extramaterial för
skolklasser och
andra intresserade

GÖTEBORGS
KONSTMUSEUM

Välkommen till Göteborgs konstmuseums utställning *The Distance* där vi möter den japanska konstnären Chiharu Shiota (f. 1972). Denna handledning är utformad för att kunna användas av grupper inför och under ett besök. Den rymmer förslag på diskussionsfrågor som kan användas såväl på plats i utställningen som i efterhand, för ett fortsatt arbete med de frågeställningar som berörts. Genom lärarhandledningen vill vi ge en introduktion till Chiharu Shiotas konstnärskap och uppmuntra till vidare reflektioner.

Bakgrund och teknik

Chiharu Shiota är en mycket aktuell konstnär. Hon ställer ut över hela världen och vi är glada att kunna presentera utställningen *The Distance* på Göteborgs konstmuseum. Shiota är född i Osaka, Japan, men bor sedan länge i Berlin, Tyskland. Hon har arbetat med många tekniker, t ex måleri, installationer, video och performance. En installation är när en konstnär ändrar en plats eller ett rum och gör själva utrymmet till ett konstverk, där många tekniker kan kombineras. Ett performancekonstverk innebär en skapad händelse, som bara existerar "här och nu".

Den egna kroppen har under många år haft en viktig roll i Chiharu Shiotas konstnärskap, men på senare år har hon främst blivit förknippad med sina mäktiga installationer av tråd och garn. Hon började först arbeta med tråd som ett slags tredimensionellt tecknande, en teknik som med tiden växt och utvecklats.

I *The Distance* rymt flera olika tekniker; på översta etaget finns fotografier, trådsulpturer och tre stora trådtavlor. Fotografierna är tagna under några av hennes performance. Trådsulpturerna består av tråd bundna kring tredimensionella ramar med invälda föremål. De stora tavlorna består av dukar med röd tråd som Shiota sytt och bundit på olika sätt så de skapar förtätningar och glesare ytor – nästan som om hon tecknat med röd färg.

På mellanetage finns en stor installation som heter *Where are we going?*, med ca 90 hängande vita båtar. Båtarna är skapade i Shiotas ateljé och har sedan hängts upp på plats i museet. De är skapade av vitt bomullsgarn som bundits i små, täta triangelformationer. Som avslutning har hon även sprayat det vita garnet med lim så båtarna behåller sin ursprungliga form.

På nedersta etaget har en storskalig installation av rött ullgarn byggts upp med hjälp av ett stort team. Den har samma namn som utställningen, *The Distance*. Shiota arbetar med garn efter en egenutvecklad teknik där trådarna binds och viras runt varandra tills de skapar upprepande triangelformationer i luften. Trådkonstruktionerna, som är flera meter höga och långa, sprider ut sig och tar hela rummet i anspråk och skapar på så vis ett slags spindelvävslänkande landskap. Det tog flera veckor att skapa konstverket på nedre etage. Garnet som material är skört och lätt att dra sönder. Men tillsammans bildar trådarna ett tätt och närmast ogenomträngligt nät, där besökaren leds framåt på smala stigar. Ett antal svarta stolar har blivit invälda i landskapet. De fungerar både som fästpunkter för garnet, men är även symboliskt laddade, de är föremål som bär på berättelser.

Det finns många olika teman som berörs i utställningen. Några exempel är migration, identitet, längtan, flykt och tillhörighet – till ett land, språk eller familj. Färger som återkommer i Shiotas konstnärskap, och även i den här utställningen, är rött, svart och vitt. Shiota återvänder gång på gång till den röda tråden, som blir en symbol för blodet och de komplexa nätverk av nervtrådar som finns i den mänskliga kroppen. Trådarna blir även symboler för mänskliga relationer, som kan vara både enkla och komplicerade. Vitt är en symbol för det oskrivna arket och svart en symbol för universum.

I *The Distance* blir besökaren inbjuden att stiga in i en annan värld. Du som befinner dig i utställningen har själv en viktig roll i konstverken. Rummen aktiveras av besökarens närvaro, det är då mening skapas!

Förslag på diskussionsfrågor

Chiharu Shiota har funderat mycket kring hur en lång flytt kan påverka en människa. I sin konst använder hon vardagsföremål som nycklar eller stolar för att undersöka hur vi skapar ett hem eller en idé om oss själva genom de saker som vi omger oss med.

- Föreställ dig att du ska flytta till andra sidan jorden och bara fick ta med dig tre saker. Vilka föremål skulle du välja, och varför? Finns det något du absolut inte skulle klara dig utan?
- Vissa människor tycker att vi ska leva så enkelt vi bara kan och äga så lite saker som möjligt. Vad tror du, hade det varit skönt att slippa sina prylar? Vad finns det för för- och nackdelar med att ha få saker?
- Känner du dig hemma på fler än en plats? Kanske har du själv flyttat från ett annat land eller en annan stad, eller så finns det olika delar av Göteborg som du känner dig mer eller mindre hemma i? Fundera över vad som egentligen är ett hem. Handlar det om sakerna som finns där, om naturen du ser runt omkring dig, eller om människorna du träffar?

Minnen är någonting som intresserar Chiharu Shiota, och hon tänker sig att vi aldrig kan bli helt fria från de minnen vi bär på. Vissa minnen är bra, och andra ledsamma eller jobbiga – oavsett är de en del av den vi är. Fundera över dina minnen!

- Har du något favoritminne som du hoppas att du aldrig glömmet?
- Kan du komma ihåg vilket ditt allra första minne är?

En symbol kan vara en bild, ett tecken eller ett föremål, som får oss att tänka på något mer än vad det faktiskt föreställer. Ibland väcker det kopplingar till våra egna liv och erfarenheter. Vi kan hitta mycket spännande symbolik i Chiharu Shiotas konstverk. Fundera över de föremål och material hon använder sig av. Vad kan ni hitta för symboler i utställningen?

Övningar att göra tillsammans

Tänk på att röra er extra försiktigt i utställningen när ni gör dessa övningar!

Övre etage

Samla gruppen på övre etage. Be alla vara tysta och ställa sig vid det konstverk som de känner sig mest dragna till. Gå från grupp till grupp och diskutera varför de valde som de gjorde. Här kan många oväntade och olika tolkningar och tankar komma upp. Det finns inget rätt eller fel, alla tänker på olika sätt och det är olikheterna som gör diskussionen intressant!

Mellanetage

Gå ett varv och se på de vita båtarna. En båt kan vara en väldigt kraftfull symbol – vad tycker du att en båt kan symbolisera? Välj ut ett ord som du tycker beskriver vad en båt symboliserar för dig. Ställ er tillsammans någonstans bland båtarna och räkna till tre – sen säger alla sitt ord högt, rakt ut i luften. Så här: "ett, två, tre – [valfritt ord]!"

Nedre etage

Sprid ut gruppen, ta några minuter i tystnad när ni står helt stilla och bara blickar uppåt. Låt blicken växla mellan att fokusera på det som finns alldeles nära, och det som finns högre upp. Samla sedan ihop gruppen och fråga vilka känslor som väcktes under övningen.

Låt dig gärna inspireras av Chiharu Shiotas tekniker – prova på att binda med garn i vår Studio eller testa egna tekniker hemma!

